

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

I. Birnberg. — *Inaltul Regent Gh. Buzdugan.*

Cronică. — *Congresul internațional de drept penal.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, S. I. — Uzufruct. — Nud proprietar. — Daune aduse unui imobil vecin.*

(Victoria Căpitan Staniu cu Constanța Mateescu și alții)

Idem S. III. — Perimare. — Plata taxelor de citațiuni. — Interruperea perimării.

(Teodora Grigoraș cu Soc. Industria Forestieră).

Tribunalul Covurlui, S. II. — Inchiriere. — Chiriaș. — Locuința la imobilul închiriat.

(George Ankele cu Soc. Cooperativă „Galații“).

Jurisprudența străină.

INALTUL REGENT GHEORGHE BUZDUGAN

Moartea a fulgerat pe tărâmurile românești, și a trăznit străjerul destinelor și a țarinelor seculare ale neamului nostru!

În multe din veacurile trecutului său, pe atâtea răspântii ale istoriei sale, pe toate tările pe care au căzut întâmplările grele, acest popor a trăit vremuri de frământare, în bătaia acelor răspântii. Năzuințele sale nu le-a scoborât: a avut țelul de a coprinde pe toții la o laltă, în aceleași confinii, și sub acelaș voevod căutat de secole și de totdeauna. A avut ceasul istoric al unității neamului, sfințit de cei mai buni fii, și sigilat de marele Rege, ce va dura în eternitate alături de Țară, ctitor nemuritor al întregirei naționale.

Era drept, după războiul greu, la o meritată quietudine! Destinul nu a voit! Regele a sacrificat pe tată — erou în timp de pace! Și, pentru ceasul acela când el, Regele, moare ca și ceilalți oameni, a pus cheazășie pentru viața neturburată a Țării.

A ales din Casa sa un fiu, a pus — ca toți voevozii — să vegheze Capul Bisericii și a dat paza celui mai destoinic din Țară, ca să stea strajă neclintită, neadormită sentinelă lângă dânsa.

Când enigmatică voe a soartei a trecut din viață pe Regele nemuritor, a luat puterea cărmăciul ce veghea asupra Statutului organic al Țării, cunoscând cel mai bine legile lui de armonie și de apărare.

El s'a dovedit demn de Regele ce-l alesese, stăpâ-

nitor al furtunelor, înțelept în secretul oricărei orânduiri.

Chiar acei, și aceștia sunt aproape toți, care nu s'ar fi putut împăca cu altă orânduire în Țara noastră, cari, fermi în convingere și în decizie, se cred legați deapănarea de Tronul ce cărmuește Țara, — chiar acei cari, spre binele Țării, nu au putut crede nici odată că ar putea naște măcar ideea unei alte forme de Stat, — chiar acei, văzând strălucirea ce o îmbracă figura lui Gheorghe Buzdugan, au avut un moment de resemnare, de reculegere, și de liniște, constatând că în sursele și resursele poporului nostru se găsesc garanțiile iremediabilului.

Și așa, gloria a pus nimbul ei în jurul acestui mare român, a cărui dispariție a consternat pe toți fiii buni ai Patriei. Și așa a trăit acea făclie, în aureola pământească, din nefericire de așa de scurtă durată.

Din altarul justiției a desprins el absolutul rectitudinii, ce a fost primul atribut al marelui personalități. Sentimentul de a împărți justiția printre oameni călește pe judecător. El îi dă impulsul înobilat de a stabili justiția printre oameni. Înțeleptul primitiv al străvechei legislații, care a dat o codificare Țării ce simboliză civilizația, a spus pe stema regelui ce-i dădea legea, că prin aceasta a adus fericirea printre oameni. Juriștii știu că aristocrația unui neam nu poate să se orneze cu podoabe superioare celor pe care le are justiția dela sine.

În serviciul justiției, ca și în al rațiunii, cineva poate să contureze infinitul. Infinită e bunătatea ce o poate avea judecătorul, infinită e profunziunea chibzuinței lui, și, — ca și religia — infinită e religia judecătorului.

Urcând treaptă cu treaptă sanctuarul august al justiției, și ajungând la zenitul ei, marele judecător ține în mână lui soarta ei totală. Pătruns de rolul ce-l are, în serviciul celui mai nobil oficiu profan, judecătorul suprem de pe pământ poate avea nu numai prestigiu, ci și cadru de admirație și de venerație, din partea poporului, de care el se mândrește când îl are.

Acesta este locul ce l-a ocupat și rolul ce l-a

avut Gheorghe Buzdugan în magistratura Țării.

În amândouă înaltele sale funcțiuni a stat tot așa de sus ca și ele.

Care e taina omenească ce a infuzat această vrednicie?

Ce e acea măreție, ce se concentrează totală într'un singur om?

Tronul pe care au strălucit cei doi mari Regi, Gheorghe Buzdugan a avut integrala virtute de a nu-l umbri. Tronul dă regelui blazon. Buzdugan a trebuit să și-l făurească, și l-a făurit. I-a păstrat toată demnitatea aristocratică și i-a adus reflectul vremilor noi, cari departe de a-i micșora prestigiul, l-a colorat cu luminile puterilor poporului, de care poporul nostru este vrednic, și dă pildă că le merită.

Cea mai adâncă tristețe cuprinde acum toate inimile noastre. Sprijinitorul Tronului doarme în sfânt repaos, cu durerea Neamului îndoliat, de o parte, și cu venerația tuturor, mândri de a fi avut în frunte un luceafăr de esență neperitoare, de altă parte.

Gheorghe Buzdugan intră în Pantheonul Țării și Regele Mihai pe lângă pilda ce o va avea dela cei doi Regi strămoși, va vedea lucind alături și o glorie a neamului, care deținea triada magică: virtutea justiției, a înțelepciunii și a bunătății.

Eternă și neperitoare va fi pagina ce a scris-o în istorie și strălucită și glorioasă amintirea lui.

I. Birnberg

CONGRESUL INTERNAȚIONAL DE DREPT PENAL

În zilele de 6, 7, 8 și 9 Octombrie, a avut loc în București, al 2-lea congres internațional de drept penal la care au venit să ia parte reprezentanții cei mai autorizați ai științei și legislațiunii penale de pretutindeni.

Deși aceste zile au fost surprinse de evenimentul morții regentului Buzdugan, totuși această tristă coincidență nu a turburat amploarea magistrală a desbaterilor care au urmat.

În prima ședință inaugurală, ținută la Ateneul Român, sub președinția d-lui conte Carton de Wilart, președintele asociației internaționale de drept penal, asistat de d-nii prof. I. A. Roux, secretarul Asociației, prof. Iul. Teodorescu, președintele grupului român și prof. Ioan Răducanu, secretarul congresului, după discursul de deschidere al d-lui ministru Costăchescu, care a salutat pe congresiști în numele guvernului, a vorbit d-l Carton de Wilart, răspunzând printr'un omagiu adresat României pentru progresul realizat în domeniul culturii juridice și al legislațiunii penale.

După ce semnaleză apoi că unificarea dreptului tinde la înfăptuirea unui ideal de înaltă esență: apropierea popoarelor, d. Carton de Wilart invederează că totuși Societatea Națiunilor are nu numai datoria, dar și sarcina acestei opere. Desigur că pre-

zența printre congresiști a unora dintre factorii de acțiune ai Societății Națiunilor, este o încurajare în nădejdiile noastre, punctează d-sa.

Un al progres care este pe cale de înfăptuire și căruia un savant jurist român, d. Vespasian V. Pella, i-a dat avânt este acela al unei jurisdicțiuni criminale între state.

După o pioasă comemorare a operii lui Enrico Ferri, șeful școalei pozitiviste penale, stins de curând din viață, conchide declarând că cele patru probleme la ordinea zilei congresului de acum, au fost conștiincios studiate în rapoartele savante preparatorii.

Astfel că adunarea acum pornește sub cele mai bune auspicii și într'o atmosferă de voieșie, sinceritate, curtoazie și libertate, caracteristice României, a cărei fermecătoare tinerețe se răsfrânge în persoana Regelui ei.

Urmând la tribună d-l Iulian Teodorescu, organizatorul congresului, d-sa într'o scurtă dar substanțială expunere trasează evoluția curagioasă a tinerei științe penale a statului român, propășită sub auspiciile lui Ion Țanoviceanu, dar făurită în cursul veacurilor de strădanie românească și creștinească, dela Vasile Lupu și până sub Regele Ferdinand I.

Aclamat, într'o respectuoasă dar prelungită manifestațiune de admirație și entuziasm, d. baron Garofalo, rostește următoarele:

Am fost profund emoționat pășind în țara dvs., când am resimțit afabilitatea și negrăita bunăvoință a primirii; am fost însă încă mai emoționat, când această cuceritoare ospitalitate românească am simțit-o în Capitala țării.

Astăzi când, memoriei marelui nostru Ferri, i se aduc atât de impresionante omagii supreme, sunt și mai emoționat, și cuvintele de mulțumire pentru atențiunea dvs., nu mi ajung.

Vă mulțumesc — și dvs., — și d-lui conte de Wilart pentru că a fost expresiunea lor — și în deobște d-lui president al congresului pentru această neașteptată ocazie ce mi-a prilejuit.

Au mai luat cuvântul, d-nii Sasset, în numele delegațiunii Belgiei, Rappaport, șeful delegațiunii polone și Constantinidis, în numele delegațiunii grece, în fine d-l Paul Matter, președinte la Curtea de Casație din Paris și șeful delegațiunii franceze.

Solemnitatea inaugurării fiind terminată, lucrările congresului au continuat în ședințele următoare.

Programul chestiunilor la ordinea zilei cuprinde patru puncte: răspunderea penală a persoanelor morale, judecătorul unic, dreptul la urmărirea penală acordat asociațiunilor și aplicarea legilor penale străine într'alt stat.

După propunerea d-lui Carton de Wilart, congresul admite a se lua mai întâi în desbatere chestiunea aplicării legilor penale străine de către judecătorul altui stat.

Această chestiune suscită interesante discuțiuni asupra principiului stabilirii suveranității generale absolute a statelor, care a atras în general recu-

noașterea principiului teritorialității legii penale și supunerea străinilor la sancțiunea legilor locale, refuzându-se valoarea hotărârilor date de tribunalele străine.

Sub influența multor cauze, s'a produs în ultimul timp un reviriment contra acestor soluțiuni atât în doctrină cât și în legislație.

Congresul având să discute și să propună în ce măsură și cu ce garanții un stat poate să accepte în fața tribunalelor sale conferarea legii penale străine pentru protecția ordinii publice, d. Domedieu de Varbrès a expus diversele puncte de vedere emise de raportorii speciali în această chestiune ocupându-se pe larg de raportul d-lui Jofé (Belgia). Citează deasemeni punctul de vedere expus de d. Braffort (Franța), insistând apoi atât asupra raportului d-lui Garraud (Franța) cât și asupra rapoartelor d-lor I. Ionescu-Dolj (România) și Giuglio Battaglini (Italia).

După ce-a analizat amănunțit aceste rapoarte, d. Domedieu de Varbrès a propus congresului următoarea rezoluțiune:

Congresul socotind că judecătorul represiv al fiecărui stat nu trebuie să aplice în regulă generală, infracțiunilor ce-i sunt supuse spre judecare, decât legea propriului său stat (lex fori); socotind în acelaș timp că respectul dreptului individual și interesul bunelor relațiuni internaționale pot hotări în anumite cazuri aplicarea excepțională a legilor străine, emite următoarea propunere:

1) Represiunea unei infracțiuni de drept comun săvârșită în străinătate să fie subordonată astfel încât infracțiunea să fie prevăzută și pedepsită de legea teritorială străină (lex loci).

2) Judecătorul trebuie să aibă în vedere ca în cazul că legea teritorială străină este mai favorabilă delinquentului, să-i fie aplicată aceasta.

3) E obligator să se păstreze cerințele legii relative la o plângere atât în ceea ce privește fondul cât și forma ei.

4) Printre elementele de cari depinde responsabilitatea delinquentului cu privire la infracțiunile săvârșite pe teritoriul național ca și în străinătate, judecătorul trebuie să aibă în vedere și vârsta la care legea personală fixează majoratul delinquentului.

5) În ipoteza când existența unui delict sau agravarea unei pedepse este subordonată minorității persoanei care este în cauză, această minoritate să fie determinată, în principiu, de legea personală a victimei.

6) În cazul când existența sau gravitatea infracțiunii depinde de anumite raporturi de familie ale inculpatului cu victima sau cu o terță persoană, aceste raporturi să fie apreciate (afară de excepțiunile prevăzute de ordinea publică) după legea pe care o indică regulile dreptului internațional privat.

7) În privința contravențiilor polițieneste, judecătorul trebuie să țină seamă în favoarea contravenienților străini de faptul necunoașterii legii locale.

8) Pe cale de acord internațional să se stabilească

un tablou comparativ de penalități prevăzute de legile diverselor state cari compun comunitatea internațională.

9) Orice sentință penală pronunțată de judecătorul competent potrivit legii normale aplicabile, să fie admisă să producă în străinătate, după intervenția autorităților judiciare locale, efectele pe care le reclamă cooperația internațională, atunci când este conformă cu ordinea publică unde pretutindeni să fie respectată.

După citirea acestei propuneri de rezoluțiune, a urmat discuțiunea generală la care au luat parte mai mulți oratori.

În dezbateri a fost două teze: una susținută de propunătorul rezoluțiunii de mai sus în sensul atribuirii Curții de Casație locale a competenței de a lua în considerație legea stăină care este aplicată de un alt stat; a doua preconizată de d-nii Roux și Matter care susțin că aplicarea legilor străine prezintă dificultăți pentru Curțile de Casație de a se informa și documenta asupra sensului precis al unei legi străine.

S'a propus crearea pe lângă Societatea Națiunilor a unor organisme de documentare pentru legile străine. Dar în urma intervenirii raportorului general, congresul admite punctul 7 al rezoluțiunii, după cum am arătat mai sus, fără nici o modificare.

Deasemeni se aprobă fără nici o modificare punctul 8 al propunerii raportorului în următoarea cuprindere:

„Este necesar să se stabilească prin mijlocul acordurilor internaționale un tablou de echivalența penalităților prevăzute prin legile diverselor state care compun comunitatea internațională“.

Se trece mai departe la discuțiunea punctului 9 redactat după cum urmează:

„Orice sentință penală pronunțată în chip regulat de un judecător competente, după o lege normal aplicată, să fie admisă a produce în străinătate efectele pe care necesitatea cooperațiunii internaționale le impune, atunci când aceste efecte sunt conforme ordinii publice a țării unde urmează să fie aplicate“.

Congresul, în urma intervențiunii d-lor Aloisi și Garofalo, aprobă moțiunea de mai sus, cerând însă ca sentințele care au fost pronunțate în străinătate să nu poată fi admise decât numai după ce au fost controlate de judecătorii naționali.

Moțiunea a fost adoptată, cu această completare: necesitatea controlului autorităților judiciare locale.

Astfel congresul se raliază în cea mai mare măsură la concluziunile raportorului, crezând că dacă judecătorul represiv al fiecărui stat nu trebuie să aplice, în regulă generală, pentru infracțiunile care-i sunt supuse, altă lege decât aceea a Statului (lex fori), respectul dreptului individual și interesul bunelor relațiuni internaționale pot să comande în anumite cazuri excepționale aplicarea legilor străine.

În a treia ședință, sub președenția baronului Garofalo, vice-președinte, se ia în discuție chestiunea: judecător unic sau colegiu de judecători?

Raportorul d. M. Sasserath, secretar general al uniunii belgiene de drept penal și avocat la Bruxelles, face un documentat expozeu asupra acestei chestiuni.

Actualmente, spune d-sa, se observă în organizarea justiției penale din diferite state, și câte odată în interiorul aceluiaș stat, aplicarea a două sisteme opuse: acela al judecătorului unic și al colegiului de judecători.

Care din aceste două sisteme trebuie adoptat? Trebuie să propunem o soluție absolută, sau să rămânem la o soluție relativă, subordonată organizațiilor judecătorești?

În momentul în care în multe țări se procedează la revizuirea procedurii criminale, este necesar să formulăm directive care să poată facilita opera legistatorilor.

D. Sasserath propune congresului următoarele rezoluțiuni care, după discuțiunea urmată, au fost adoptate:

1) Congresul menține în mod absolut colegiul de judecători pentru a judeca crimele și în apel pentru a judeca delictele și contravențiunile.

2) Menține în principiu colegiul pentru a judeca delictele în primă instanță.

3) Excepțiuni la acest principiu nu sunt admise decât cu o extremă prudență, în mod limitat, și mai ales extinzând doar într'o anumită măsură și progresiv competența judecătorilor de simplă poliție pentru delict simple, precum și pentru delict de vânătoare.

4) Judecătorului unic să i se asigure independența deplină în aprecierea faptului și prestigiul la care are drept; să se asigure deasemenea o selecțiune cât mai perfectă, și o remunerație în raport cu înaltele funcțiuni pe cari magistratura le îndeplinește în stat.

Se ia în discuție a patra chestiune din ordinea de zi a congresului: dreptul de urmărire penală a asociațiilor cu scop desinteresat.

Raportori speciali pe State: D. Collard de Sloovere și Van Parys (Belgia); D. M. A. Henry (Franța); d. Altavilla (Italia), d. Glaser (Polonia), d-nii Iulian Teodorescu, George Vrăbiescu și I. Moruzi (România).

Raportori generali d-nii Massari și Iulian Teodorescu.

În urma desbaterilor urmate și a argumentelor dezvoltate de d-nii Massari, Glaser, Teodorescu și Vrăbiescu, președintele Saldana declară desbaterile închise și congresul ca urmare votează următoarea rezoluțiune:

1) „Se va acorda membrilor asociațiilor cu scop moral dreptul de a urmări infracțiunile la legile penale, infracțiuni ce intră în scopul și preocuparea uniunea lor, sub responsabilitatea asociațiunii însăși.

2) Că atât atribuirea acestui drept de urmărire, cât și determinarea infracțiunilor să fie lăsate la aprecierea fiecărui legislator.

3) Că în orice caz acest drept de urmărire să fie recunoscut în mod special asociațiilor ce au drept obiect prevențiunea sau represiunea criminalității.

4) În statele în care acuzațiunea subsidiară privată nu este admisă ar trebui să se confere numitelor asociațiuni dreptul de a se constitui parte civilă.“

Chestiunile aduse în desbaterea congresului fiind epuizate d-l Carton de Wilart, mulțumește tuturor și în special președintelui, d-lui profesor Iulian Teodorescu, pentru munca depusă cu organizarea congresului.

Reuniunea noastră dela București — spune d. Wilart — va rămâne o dată importantă în știința penală, iar rezoluțiunile votate vor constitui o adevărată etapă în evoluțiunea ei.

Mulțumim tuturor asociațiilor și instituțiilor care ne-au dat concursul, guvernului și magistraturii, a cărei primire în palatul justiției va rămâne pentru noi neuitată, precum și presei, această a patra putere în stat care poate câte odată să se substituie celorlalte trei puteri.

D. Garofalo, se asociază la cuvintele d-lui Carton de Wilart.

Congresele în general sunt utile pentru a apropia elitele intelectuale; când ne cunoaștem însă începem să ne iubim. Importanța însă cea mai mare pe care ele o prezintă este de a amuți anumite sentimente ale orgoliului național. Vizitând alte țări șovinismul se atenuază.

Este necesar prin urmare să continuăm aceste reuniuni ale noastre și în acest sens este pentru mine o deosebită plăcere — încheie d-l Garofalo — să propun ca viitorul congres al asociațiunii internaționale de drept penal să aibă loc în Italia și citez de exemplu frumosul oraș Palermo.

D. Rappaport (Polonia) relevă munca depusă în congres de d. Vespasian Pella.

D. Gunzburg (Belgia), exprimă gratitudinea sa pentru România. Am început, spune d-sa, să iubim pe Români la Bruxelles, aici acest sentiment a devenit mai puternic. D-sa remarcă munca comitetului și aduce mulțumirile sale d-lui profesor Iulian Teodorescu și secretarului general al congresului, profesor Ion Răducanu. D-l Iulian Teodorescu mulțumește tuturor și aduce prinosisul său de recunoștință Ligei Națiunilor, miniștrilor de justiție ai Bulgariei și Letoniei și guvernelor țărilor care au binevoit să trimită delegații la acest congres internațional.

Din magistrarele cuvântări rostite în cursul desbaterilor acestei savante adunări, nu putem a nu reține măgulitoarele aprecieri pe care d-l Carton de Wilart, fost ministru de justiție al Belgiei, le-a făcut cu privire la progresele și instituțiunile juridice ale României.

„Țară de străveche cultură — zice ilustrul ma-

gistrat — România ne apare azi în plină tinerețe și energie. În fața atâtor probleme în legătură cu înălțarea ei, ea opune bogăția resurselor naturale imense ce posedă, calitățile admirabile ce a vădit deapururi și peste tot, această delicatete de artă și de posesie se cucerește din prima clipă.

„Unul din principalele sale merite e acela de a apăra, aci, la treptele Orientului, divina tradițiune a Romei Antice, pe care România Mare o păzește și o păstrează cu fidelitate chiar în numele ei. Poate că și acest gust de ceea ce aparține Dreptului immanent — indisolubil legat de Roma Eternă — a făcut ca din România să răsară o pleiadă de eminenți juristi. Fapt e că aceasta a și contribuit la graba cu care 19 națiuni ale lumii au primit invitația de a se întruni în congres pe pământul țării românești“.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența de la 26 Noembrie 1928

Președinția d-lui Em. Miculescu, președinte.

Victoria Căpitan Staniu cu Constanța Mateescu și alții.

UZUFRUCT.—NUD PROPRIETAR. — DAUNE PRODUSE LA UN IMOBIL VECIN DIN CAUZA REFACEREI REPARAȚIUNILOR DE ÎNTREȚINERE LA IMOBILUL AFECTAT DE UN UZUFRUCT. — CULPA UZUFRUCTUARULUI. — ART. 545, 998 ȘI 1003 COD. CIVIL.

Reparațiunile de întreținere fiind puse de lege numai în sarcina uzufructuarului, acesta singur poate fi răspunzător de daunele ce au rezultat din neefectuarea lor la un imobil vecin, iar nudul proprietar, căruia nu i se poate imputa nici o culpă—având în sarcină numai marile reparațiuni—nu poate fi obligat solidar de culpa altuia.

No. 2508. — Admis recursul făcut de către Victoria Căpitan Staniu în contra Deciziei cu No. 23/928 a Curței de Apel din București S. II în proces cu Constanța Mateescu și alții. S'au ascultat d-ii avocați C. Angelescu, N. Andrișoiu și Anghelovici pentru recurentă și Racoviceanu pentru intimată.

Curtea deliberând,

Asupra recursului de față:

Având în vedere că prin decizia atacată, Curtea de fond confirmă sentința prin care Tribunalul condamnă pe recurentă și pe Ferdinand Lafukowsky ca nuzi proprietari, cum și pe Mircea Petrescu ca uzufructuar al imobilului din strada Bateriilor No. 21 București, să plătească în mod solidar intimatei Constanța Mateescu sub titlu de daune suma de 40.000 lei pentru stricăciunile ce i-au adus la imobilul ei.

Că, pentru a decide astfel, Curtea de fond constată în ce privește chestiunile deduse în discuțiune prin prezentul recurs, că din expertiza făcută în cauză se stabilește stricăciunile invocate de intimată

Constanța Mateescu — quantumul lor și împrejurarea că ele au fost produse prin spargerea conductelor de apă și a înfundării closetelor de la imobilul părâților.

Că, motivează această instanță, faptele cari au provocat degradările imobilului intimatei sunt imputabile atât nuzilor proprietari, cât și uzufructuarilor și în conformitate cu dispozițiunile art. 998 și 1003 c. civil dânsii sunt solidari răspunzători de ele; susținerea recurentei că conform art. 545 numai uzufructuarul Mircea Petrescu ar putea fi obligat la daune, este cu desăvârșire neîntemeiată și eronată în drept, acest text de lege neputând fi aplicat atunci când un uzufructuar prin fapta sa și a proprietarilor săi ar cauza daune unui terțiu asupra unui imobil, cum este cazul în speță.

Văzând motivul I de casare astfel formulat: „Violarea și greșita interpretare a art. 545 cod. civil.

Considerând că în principiu, proprietarul unui imobil este răspunzător de daunele pe care le cauzează altui imobil vecin prin neglijență în întreținerea propriului său imobil.

Că, în speță, este netăgăduit și bine stabilit prin expertiza făcută în cauză că datorit lipsei de întreținere a unor conducte de apă aparținând imobilului din str. Bateriei No. 21, a cărei nudă proprietară este Victoria Lazukovsky, căsătorită căpitan Staniu, s'au produs însemnate stricăciuni la casa vecină a reclamantei Constanța Mateescu; că însă imobilul Lazukovsky fiind afectat de un uzufruct al cărui titular este Mircea Petrescu — reclamanta Constanța Mateescu a introdus acțiunea sa în daune atât în contra nudului proprietar, cât și contra uzufructuarului — cerere care a fost admisă de ambele instanțe de fond.

Având în vedere că atât nudul proprietar cât și uzufructuarul sunt titulari de drepturi reale deosebite; că în raporturile dintre ei art. 545 cod. civ. reglementează în sarcina cui cade efectuarea reparațiunilor unui imobil afectat de uzufruct — principiul pe care se întemeiază legea; fiindcă nudul proprietar are interes ca imobilul să i se poată întoarce la stingerea uzufructului în stare de a fi folosit de el, — iar uzufructuarul ca imobilul să nu se deprecieze prin vetustate, astfel încât să nu se poată bucura de folosință.

Că pe aceste considerațiuni, legea pune marile reparațiuni în sarcina nudului proprietar, iar cele de întreținere în cea a uzufructuarului, afară de cazul când lipsa de întreținere ar fi pricinuit ea însăși necesitatea marilor reparațiuni.

Că, odată aceste principii lămurite, este cert că fiecare din acești doi titulari de drepturi poate, în exercițiul drepturilor lor, să cauzeze o daună în averea unui imobil vecin — fie făcând lucrări dăunătoare, fie omițând de a face pe acele ce incumbă fiecăruia din ei pentru a feri imobilul vecin de stricăciuni și în speță s'a omis a se face la timp reparațiunile necesare, ceea ce a dat loc la degra-

dațiunile de care se plânge proprietara Constanța Mateescu.

Având în vedere că din expertiza făcută în cauză reese cu certitudine că acele degradațiuni care au permis infiltrarea umezelei la peretele caselor Constanței Mateescu sunt datorite numai lipsei de întreținere a conductelor de apă dela proprietatea Lazukowsky.

Că, conform art. 545 cod. civ., fiind vorba de reparațiuni de întreținere, acestea cădeau în sarcina uzufructuarului, iar nu în cea a nudului proprietar; că dar, uzufructuarul Mircea Petrescu care se folosește de imobil avea și îndatorirea facerii acestor reparațiuni de întreținere, pe care nefăcându-le la timp, este în culpă și prin urmare conform art. 998 cod. civ., el singur este dator să repare degradațiunile aduse la imobilul vecin prin neglijența sa.

Că, numai printr'o greșită interpretare a art. 545, 998 și 1003 cod. civ., Curtea de Apel a putut pune și în sarcina nudului proprietar obligațiunea de a repara stricăciunile imobilului reclamantei Constanța Mateescu, deoarece acele stricăciuni nu provin din culpa nudului proprietar — adică nu sunt consecința neefectuării acelor reparațiuni pe care legea le pune în sarcina lor.

Că, precum s'a spus mai sus, nudul proprietar și uzufructuarul sunt titulari de drepturi deosebite, cărora corespund și obligațiuni deosebite.

Că, întrucât reparațiunile de întreținere sunt puse de lege numai în sarcina uzufructuarului, acesta singur poate fi răspunzător de daunele ce au rezultat din neefectuarea lor, fiindcă acel ce cauzează prin culpa sa o păgubire în averea altuia este dator să o repare, iar nudul proprietar, căruia nu i se poate imputa nici o culpă, nu poate fi obligat solidar de culpa altuia.

Că dar, motivul I de casare fiind întemeiat, recursul Victoriei Lazukowsky-Staniu este întemeiat, iar asupra fondului însuși — întrucât este vorba numai de aplicarea legii la faptele ce nu sunt contestate și care nu au nevoie de vreo nouă examinare a elementelor de probațiune, urmează că acțiunea d-nei Constanța Mateescu îndreptată contra Victoriei Lazukowsky, căsătorită căp. Staniu, prin petiția înreg. la prima instanță, să fie în totul respinsă.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III.

Audiența dela 14 Martie 1929.

Președinția D-lui V. Tătaru, consilier

Teodor Grigoraș cu Societatea „Industria Forestieră din Transilvania.

PERIMARE. — PLATA TAXELOR DE CITATIUNI. — INTRERUPEREA PERIMĂREI. — DACĂ TREBUE CA PARTEA SĂ STĂRUIASCĂ ȘI PENTRU FIXAREA TERMENULUI DE JUDECATĂ. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

Simpla cerere de redeschidere însoțită de plata taxei pentru citațiuni constituie un act cu caracter contradictoriu în sensul art. 257

pr. civilă fără ca partea să mai fie obligată după plata taxelor pentru citațiuni să se intereseze dacă s'a dat vre-un curs cererei sale, fiindcă iustanța, din oficiu este datoare să fixeze termenul de judecată și să trimită dosarul la portărei pentru emiterea citațiunilor.

No. 700. — Admis recursul făcut de Teodor Grigoraș în contra sentinței Tribunalului Ilfov S. I. cu No. 821/928 în proces cu Societatea „Industria Forestieră“ din Transilvania.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

„Violarea art. 257 proc. civilă“.

Având în vedere că prin sentița atacată cu recurs, Tribunalul a admis cererea de perimare făcută de partea, societatea „Industria Forestieră din Transilvania“ și a perimat acțiunea intentată de reclamantul T. Grigoraș, pe motiv că deși reclamantul a făcut cerere pentru redeschiderea dosarului, totuși această cerere nu este suficientă ca să întrerupă cursul perimării, de oarece reclamantul ulterior înregistrării ei, nu s'a interesat să obțină și fixarea termenului de judecată și să pună diligențele necesare pentru îndeplinirea procedurii.

Considerând că, art. 257 al. 3 proc. civilă, explicând ce se înțelege prin act de procedură întrerupător de perimare, arată că printr'un asemenea act, trebuie înțeles orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictoriu.

Considerând că, din desbaterile parlamentare ce au avut loc la Cameră, la art. 257 proc. civ., cu ocazia modificării procedurii civile dela 1900, rezultă că o simplă cerere însoțită de plata taxei pentru citațiuni, constituie un act cu caracter contradictoriu în sensul acestui text. În adevăr, ministerul de justiție fiind întrebat asupra acestui caz, a declarat categoric că și simpla cerere de redeschidere însoțită de plata taxelor de citațiuni constituie un act de procedură cu caracter contradictoriu.

Că dar, partea nu mai este obligată după plata taxelor pentru citațiuni să se intereseze dacă s'a dat vreun curs cererei sale, fiindcă instanța, din oficiu, este datoare să fixeze termenul de judecată și să dispună trimiterea dosarului la portărei pentru emiterea citațiunilor.

Considerând că în speță, recurentul fiind scutit de plata taxelor pentru citațiuni, Tribunalul, din oficiu, trebuia să fixeze termen de judecată la cererea sa de redeschidere înregistrată sub No. 12012 din 5 Mai 1927 și să trimită dosarul la portărei, pentru îndeplinirea procedurii în contul Statului, întrucât această simplă cerere de redeschidere, în care procedura urma să se facă în contul Statului, constituie un act de procedură întrerupător de perimare.

Că neprocedând astfel, Tribunalul a violat art. 257 al. 3 proc. civ., și deci motivul este fondat.

Având în vedere că în fond este necontestat, că dela data ultimului act de procedură din 28 Mai

1926, și până la data introducerii cererii de 5 Mai 1927 nu a trecut un termen de un an, așa că în cauză neputând opera perimarea prescrisă de art. 257 proc. civ. combinat cu art. 903 c. com., cererea de perimare făcută de pârâta-intimată, urmează a fi respinsă și a se dispune ca Tribunalul să procedeze mai departe la judecarea acțiunii intentată de reclamant.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL COVURLUI, S. II-a

Audiența de la 6 Martie 1929

Președinția d-lui Aurel Vidrașcu, judecător

George Ankele cu Soc. cooperativă „Galații“

INCHIRIERE.—CHIRIAȘ.— ÎN CE CAZ ESTE CONSIDERAT CĂ ARE DOMICILIUL LA IMOBILUL INCHIRIAT. — ART. 4 DIN LEGEA PROPRIETARILOR DE LA 1903.

Dispozițiunile art. 4 din legea proprietarilor de la 1903 potrivit cărora domiciliul chiriașului este fixat la imobilul închiriat, își găsesc aplicarea numai în cazurile — aproape generale — când imobilul este închiriat în scopul de a servi de locuință chiriașului, iar nu și în cazurile când imobilul închiriat nu este o locuință propriu zisă, ci un loc viran sau îngrădit, ori vre-o magazie de neconceput că ar putea servi de locuință chiriașului.

No. Admisă condestația făcută de George Ankele în proces cu Societatea cooperativă „Galații“.

S'au ascultat d-nii avocați I. Manoliu, pentru contestator și M. Duca pentru intimată.

Tribunalul,

Asupra contestațiunii înreg. sub No. 3729/1929 făcută de George Ankele contra executărei pornite contra sa de către societatea cooperativă „Galații“ în baza sentinței civile No. 372/1928 dată de acest Tribunal potrivit legii proprietarilor.

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar.

Având în vedere că din coprinsul sentinței No. 372/1928 rezultă că în lipsa pârâtului George Ankele s'a admis acțiunea civilă pentru neplată de chirie intentată contra sa conform legii proprietarilor de către soc. cooperativă „Galații“.

Că, din actele dela dosar mai rezultă că în acea acțiune pârâtul fusese citat în Str. Eliade Rădulescu No. 18, unde nefiind găsit nici el, nici membrii din familia sa și nici persoane de serviciu, procedura s'a lipit pe ușa imobilului.

Având în vedere că din contractul vizat de administrația financiară Covurlui sub No. 8415/1928 se stabilește că contestatorul, proprietar din Galați, Str. G-ral Berthelot No. 102 a închiriat dela intimata societate din Galați, Str. Eliade Rădulescu No. 18, „curtea cooperativei cu ghereta, împreună cu magazia mare și depozitul de păcură de zid aflător în această curte atât din Str. Eliade Rădulescu cât

și din Str. Banului“, specificându-se cu precizie că „închirierea se face pentru comerțul de lemne de foc și orice alte mărfuri“.

Că, deci, reese cu evidență, nefiind de altfel nici tăgăduit de părți, cum că obiectul acestei închirieri nu era un imobil de locuit, ci o curte cu dependențele ei, proprie doar numai pentru a servi ca depozit de mărfuri, în care scop însăși contractul stabilește că s'a și făcut închirierea.

Că, deci, urmează a se stabili dacă potrivit disp. art. 4 din legea asupra drepturilor proprietarilor, bine a fost citat contestatorul de către proprietarul său la imobilul închiriat, nelocuibil, nelocuit și care s'a stipulat însăși prin contract a avea o altă destinațiune decât locuința chiriașului.

Considerând că prin menționatul text de lege s'a creat o dispozițiune de favoare pentru proprietari, fixându-se domiciliul locatarului chiar în imobilul închiriat, deci stabilindu-se competența *vel loci*, evitându-se așa dar posibilitățile de șicană din partea unui chiriaș cu reședința și ocupațiuni în diferite localități, sau chiar în aceeași localitate însă în jurisdicțiunea mai multor judecătorii.

Că, deci, ideia dela care a plecat legiuitorul în stabilirea acestei măsuri derogative dela principiile generale în materie de domiciliu a fost de a înlătura discuțiunile posibile în jurul chestiunii stabilirii domiciliului unei persoane susceptibilă de a-și aroga diferite domiciliu în funcție de împrejurări și de interesul ei momentan.

Că, cu alte cuvinte, prin această dispozițiune s'a fixat domiciliul persoanei ce deține și locuște mai multe imobile, la acel imobil ce formează obiectul închirierii din care s'a născut acțiunea proprietarului.

Că, așa dar, pentru ca domiciliul unei persoane să poată fi fixat prin puterea acestui text la un anume imobil, prima și principala condițiune este ca acel imobil să fie locuibil și să fi fost închiriat pentru locuință, căci cum s'ar putea presupune că legiuitorul a subînțeles că cineva va locui o curte numai cu magazii și depozite de păcură, fără casă, ce s'a fost închiriată pentru a se face un depozit de lemne?

Că, deci măsura edictată de art. 4 deși este în principiu generală, nefăcând nici un fel de distincțiune dacă chiriașul locuște sau nu efectiv în chiar imobilul închiriat, totuși dânsa nu-și poate găsi aplicațiune decât în cazurile aproape generale, când imobilul închiriat este locuință, deci se presupune că este luat de chiriaș în scopul de a-l locui, iar nu și în cazurile mai rare când imobilul închiriat nu este o locuință zisă, ci un loc viran sau îngrădit, nu numai impropriu, dar chiar nici de conceput de a putea sluji ca locuință a chiriașului, aceia ce de astfel însăși proprietarul a știut dela începutul contractării chiar printr'o clauză expresă.

Că, a se da o interpretare contrară ar fi măsura vexatorie, citându-se chiriașul prin surprindere la un imobil nelocuit și nelocuibil, aceia ce evident nu

au putut fi nici vederile legiuitorului dela 1903, ce nu a dorit a năpusti și nedreptăți o anumită clasă, ci a tins a favoriza categoria proprietarilor ce avea de suferit multe șicanii până la acea dată din partea chiriașilor de rea credință.

Că, în consecință proprietara societate citând greșit pe chiriașul său în procesul de fond unde acesta din urmă nu s'a putut prezenta spre a-și apăra interesele tocmai pentru că nu a putut avea cunoștință de acest proces și de termen, înseamnă că contestația de față fiind fondată cată a fi admisă ca atare.

Trecând peste aceste considerațiuni.

Având în vedere că contestatorul susține că contractul de închiriere pe baza căruia proprietara a făcut acțiunea de fond nici nu a putut fi pus în executare din culpa intimatei societăți ce a refuzat a-i preda obiectul închirierii, cu toate diligențele depuse de dânsul, după cum stabilește și cu somațiunile depuse în copie la dosar prin care invita zadarnic pe proprietară a-i preda imobilul închiriat ce se găsește deținut de o altă persoană ce refuză a-l evacua.

Că, mai susține că din cauza refuzului proprietarei de a-l pune în folosința acestui imobil este și în curs de judecată cu dânsa pentru a obține rezilierea contractului, arvona îndoită, daune și procente, după cum dovedește cu copiile după acțiuni, aflate la dosar.

Având în vedere că intimata în combatere, printre altele afirmă că într'adevăr chiriașul nu a intrat în folosința imobilului închiriat, însă susține că aceasta nu se datorește culpei ei, ci este tocmai culpa lui, căci nu a executat niște lucrări la care era obligat prin acel contract, în urma efectuării cărora deținătorul unei părți din imobilul închiriat i l-ar fi pus la dispoziție.

Că, deci din aceste susțineri rezultă cu certitudine că contractul de închiriere existent între părți nu a fost pus în executare, părțile aruncându-și reciproc culpa, chestiune care va fi tranșată pe altă cale.

Că, așa dar, urmează iarăși a stabili dacă potrivit disp. art. 4 din legea asupra drepturilor proprietarilor, bine a fost citat contestatorul-chiriaș la imobilul închiriat ce încă nu intrase în folosința chiriașului care avea un alt domiciliu cunoscut reclamantului.

Considerând că, deși după dispozițiunea finală a menționatului text de lege locatarul este considerat ca având domiciliu obligatoriu la imobilul închiriat, totuși această prescripțiune de favoare pentru proprietari se referă la *chiriaș*, adică la acela care deține imobilul în folosință.

Că, o persoană ce a părăsit imobilul ce-l avusese închiriat, fie forțat prin hotărâre judecătorească, fie prin expirarea contractului de locațiune, nu mai poate fi privită ca „*chiriaș*“ al acelui imobil, nemai păstrând raportul actual de chiriaș al proprietarului imobilului, care are acțiune contra sa doar pentru fapte trecute.

Că, aceeași situațiune este și pentru o persoană ce

nu a putut începe executarea unui contract de închiriere cu toate insistențele și diligențele depuse, căci după cum în prima situațiune este vorba de un *fost locatar*, aici este vorba de un *locatar in spe*, un locatar în abstract, în nici una din aceste situațiuni neputându-se spune că este vorba de un locatar în înțelesul art. 4, care presupune că imobilul este predat folosinței chiriașului spre a-l putea locui și că îl deține în baza unui contract în curs.

Că, a se pretinde unei persoane a se îngriji până la prescrepția acțiunilor proprietarului de citarea sa la domiciliul pe care odinioară l-a avut, sau pe care a dorit să-l aibă, ar fi a-i răpi dreptul de a fi pus în cunoștință în mod real despre termenul de judecată al unei acțiuni a proprietarului și a permite acestuia de a obține astfel, prin surprindere, o hotărâre de condamnare.

Că, legiuitorul fixând domiciliul locatarului la imobilul închiriat, a făcut-o după cum am arătat mai sus, pentru a determina competența *vel loci*, cât și pentru ca proprietarul să nu fie străgănit în îndeplinirea procedurii după principiile de drept comun, prin schimbările de domiciliu ce părătul poate face în cursul procesului conformându-se art 69 din pr. civilă.

Că, însă, de aici nu se poate trage concluzia că un chiriaș neîntrat în folosința imobilului închiriat ce este deținut de un terț, trebuie să fie citat la acel imobil, prin efectul unui contract neexecutat, deci neîntrat în *vigoare*.

Că, așa dar și din acest punct de vedere proprietara societate citând greșit pe părăt în procesul de fond unde acesta din urmă nu s'a putut prezenta spre a-și apăra interesele tocmai pentru că nu a fost pus în situațiunea legală de a putea avea cunoștință de acel proces și de termen, înseamnă că contestația de față fiind fondată și pe acest motiv, cată a fi admisă ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Aurel L. Vidrașcu, jude de ședință, admite.

Semnați: Aurel Vidrașcu, Gh. Dumbravă.

JURISPRUDENȚA STRAINA

Expropriere publică. — Indemnizație. — Prestațiuni în natură acordate peste indemnizația în bani. — Izvor. — Consimțământul părților (lipsă de). — Nulitate.

În materie de expropriere pentru cauză de utilitate publică, indemnitatea trebuie să fie prealabilă și să consistă într-o sumă de bani; nu intră în atribuțiunile juriului, afară numai dacă părțile nu ar consimte expres, a substitui, în tot sau în parte, unei indemnizări pecuniare, prestațiuni în natură în sarcina expropriatului.

Astfel, în caz de expropriere a unui izvor, juriul excedă puterile sale acordând expropriatului, peste o sumă de bani, un drept de a lua apă în măsura unui litru pe minut din izvorul expropriat.

Cas. civ. 11 Martie 1929.

Gaz. Pal. 9/10 Mai 1929